

Ainekava

Käsitöö ja kodundus II kooliaste

Klass: 6.	Tunde nädalas: 2
-----------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 7

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1080/3202/3005/18m_pohi_lisa7.pdf#

ning põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus

Käsitöö on õppeaine, kus õpilased saavad loovate ideede kaudu väljendada oma oskusi praktikas, kasutades selleks mitmesuguseid pehmeid materjale ja erinevaid käsitöö tehnikaid nii käsitsi kui ka elektriliste ja digitaalsete masinatega töötades. Loov- ja kriitilise mõtlemise kasutamine loomingulisi ülesandeid lahendades loob eeldused õpilaste loovaks eneseväljenduseks. Õpilasel kujunevad oskused oma ideid teostades järgida tootearendustsükli alates teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalise ja tehnilisest kavandamisest kuni toote valmimise ning esitlemiseni. Ühiste arutluste käigus õpitakse analüüsima eseme disainiprotsessi, märkama erinevaid tehnilise ja loomingulise protsessi lahendusi ning kogema töörõõmu. Tänapäevaste materjalide ja tehnikate praktikas rakendamise kõrval väärtustatakse käsitöö rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja kasutamist tänapäevases võtmes.

Kodundus on õppeaine, kus tähelepanu keskmes on inimese üldine heaolu ja igapäevaelus hakkamasaamine ning selleks kujundatavad teadmised, oskused ja hoiakud. Koostöö ja kriitilise mõtlemise kaudu avastab õpilane enda potentsiaali erinevates ainealastes tegevustes, mõistab elukeskkonna jätkusuutlikkust ja enda rolli selle tagamisel. Õppes väärtustatakse nii eesti toidukultuuri ja -traditsioone kui ka kujundatakse avatud meelt teiste rahvaste toidukultuuri ja tavade suhtes.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Käsitöö

II kooliastmes kujunevad õpilastel teadmised käsitöö põhilistest töövõtetest, mõistetest ja tehnikatest. Õpilased mõistavad juhendi järgi töötamise põhitõdesid ning otsivad aktiivselt uudseid lahendusi esemete disainimisel. Õpilased valmistavad praktilisi töid, mis võimaldavad erinevaid õpitud tehnikavõtteid loovalt ja mitmekülgset praktikas rakendada ning erinevates õppeainetes õpitut käsitööga seostada.

Kodundus

II kooliastmes keskendutakse ainealaste mõistete tundmaõppimisele ning peamiste töövõtete ja tehnoloogiate omandamisele, mis on praktiliste ülesannete lahendamise eelduseks. Õpitakse mõistma

erinevate otsuste mõju iseendale ja keskkonnale. Õpiviiside valikul lähtutakse õpilaste eakohasusest ja huvidest.

Hindamine

Käsitöös ja kodunduses hinnatakse saavutatud õpitulemusi mitteeristavalt (arvestatud või mittearvestatud). Arvestuse saamiseks peab õpilane täitma nõutud ülesanded vähemalt rahuldaval tasemel. Õpilase teadmiste ja oskuste arengut suunatakse kujundava hindamise abil, mida võib anda jooksvalt suuliselt õpitegevuse käigus või kirjaliku tagasisidena.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
KÄSITÖÖ		
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke materjale ja nende omadusi;	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstiilmaterjalid; • looduslikud kiud (taimsed, loomsed); lina, puuvill, vill, siid; • kiudude saamine ja omadused; • kanga kudumine; • sidused (labane- ja toimne). 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus. Lõiming: loodusõpetus, ajalugu.
2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale;	<p>Tehnikad ja töövõtted: Õmblemine</p> <ul style="list-style-type: none"> • töövahendid; • täpsuse vajalikkus õmblustöös; • õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga; • õmblusmasina niiditamine; • kanga kuumniiske töötlemine; • lõike järgi lihtsa eseme valmistamine; • lõike paigutamine riidele, õmblusvarud; • palistamine; • äärestamine; • ohutustehnika. 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.

	<p>Heegeldamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • põhisilmuste heegeldamine (pool-, ühe- ja kahekordne samm); • edasi-tagasi heegeldamine; • heegelkirjade ülesmärkimise viisid; • tingmärkide tundmine; • skeemi järgi heegeldamine; • ringselt heegeldamine; • vanaema motiiv; • heegeldustöö viimistlemine. <p>Tikkimine</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarbe- ja kaunistuspisted; • mustri kandmine riidele; • töö viimistlemine; <p>Kudumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • lihtsa koekirja lugemine; • kudumi viimistlemine ja hooldamine; • kudumi lõpetamine. 	
<p>3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • õpiku kasutamine; • töölehtede kasutamine; • interneti allikate kasutamine; • tooteinfo (lõngavöö); • pakendil olev info; 	<p>Läbiv teema: Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon. Digipädevus.</p>

4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide töötlemisel;	Ohutusnõuded käsitöövahendite kasutamisel (teravad, elektrilised töövahendid): käärid, nõelad, õmblusmasin, triikraud jt	Läbiv teema: Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi;	<ul style="list-style-type: none"> töötamine suulise juhendamise järgi; töötamine tööjuhendi järgi; lihtsama tööjuhendi koostamine; töötamine rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine. 	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus. Õpipädevus.
6) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid esemeid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit;	<ul style="list-style-type: none"> käsitööeseme kavandamine, kavandi vormistamine; valmis eseme esitlemine, analüüs. 	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus. Lõiming: kunst.
7) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule;	Enda püstitatud eesmärgi suunas töötamine ja lõpule viimine.	Läbiv teema: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.
8) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks;	<ul style="list-style-type: none"> materjalide teadlik kokkuhoid (kanga lõikamine jt); niidipikkuse arvestamine; tootmisjääkide kasutamine; vanast esemest uue eseme valmistamine 	Keskkonnateadlikkus. Lõiming: matemaatika.
9) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega;	<ul style="list-style-type: none"> tööde kavandamine, materjali arvestamine. 	Lõiming: matemaatika, mõõtmine, arvutamine; kunst.
10) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd;	Eesti rahvakunstile omased esemed, ornamentika; rahvuslike motiivide kasutamine oma kavandis.	Kultuuripädevus. Lõiming: ajalugu, kunst.
11) -	-	

12) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel;	<ul style="list-style-type: none"> • rühmatöö planeerimine ja analüüs; • kaasõpilastega arvestamine; • töökultuur. 	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
13) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid;	<ul style="list-style-type: none"> • enda või rühma töö analüüsimine ja hindamine; • esitluse koostamine arvutis. 	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus. Digipädevus.
14) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid;	Ruumi ja töövahendite korrashoid tööprotsessis ja selle järel.	Läbiv teema: Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
15) teab materjalide säilitamise nõudeid	<ul style="list-style-type: none"> • sorteerimine, asjade oma kohale panek; • keskkonnatingimustega arvestamine. 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.
KODUNDUS		
1) tunneb erinevaid tööks sobilikke materjale, sh toiduaineid ja nende omadusi;	<ul style="list-style-type: none"> • tervisliku toitumise põhitõed; • toiduained ja toitained; • toidupüramiid; • toiduainerühmade üldiseloostus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad; • toiduainete säilitamine. 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus. Lõiming: inimeseõpetus, loodusõpetus.
2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale;	<ul style="list-style-type: none"> • retsept; • mõõtühikud; 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus. Lõiming: matemaatika.

	<ul style="list-style-type: none"> • töövahendid köögis; • toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. <p>Näited:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokteilid; • kuumtöötlemata magustoidud; • lihtne kook, muffini küpsetamine; • lavaširullid; • toor- ja segasalatid; • frikadellisupp; • pastarog. 	
3) leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest;	<ul style="list-style-type: none"> • õpiku kasutamine; • töölehtede kasutamine; • internetiotsingu kasutamine; • pakendiinfo; • video/ filmi vaatamine. 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon.
4) kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide, sh toiduainete töötlemisel;	Ohutusreeglid ja töövõtted köögis töötamisel: teravad, kuumad, elektrilised jm vahendid. Toiduohutus, hügieen.	Läbiv teema: Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
5) planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi;	Enda ja rühma töö planeerimine, retsepti ja tööülesannete jälgimine.	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
6) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid tooteid üksi ja/või rühmas, oskab kasutada videojuhendit;	Enda ja rühma töö planeerimine, retsepti valimine ja tööülesannete jälgimine.	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
7) töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule;	Enda püstitatud eesmärgi suunas töötamine ja lõpule viimine.	Läbiv teema: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.

8) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks;	Toiduainete kulu arvestamine, jääkide kasutamine.	Keskkonnateadlikkus
9) rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega;	Toiduainete koguste arvestamine, toiduainete kaalu- ja mahuühikute tundmine, teisendamine.	Lõiming: matemaatika, mõõtmine, arvutamine.
10) teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite;	<ul style="list-style-type: none"> • rahvuslikud tähtpäevad; • laua katmine ja kaunistamine; • rahvustoidud. 	Kultuuripädevus. Lõiming: ajalugu.
11) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel;	<ul style="list-style-type: none"> • toiduainete rühmad, • toidupüramiid. • taldrikureegel. 	Läbiv teema: Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
12) mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel;	Koostöö kaasõpilastega tunnis õpetaja juhendamisel ja jälgimisel.	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
13) esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid;	<ul style="list-style-type: none"> • enda või ühise töö analüüsimine ja hindamine; 	Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
14) järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid;	<ul style="list-style-type: none"> • õppeköögi reeglid; • isikliku hügieeni nõuded köögis töötades; • toiduohutus; • nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid; • tööde järjekord toitu valmistades; • lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised 	Läbiv teema: Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.

	<p>võimalused; sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> • puhastus- ja korrastustööd õppeköögis ja –klassis; • jäätmete sorteerimine 	
15) teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid	<ul style="list-style-type: none"> • toiduainete säilitamine, • õige temperatuur, • kasutusaeg • tarbijainfo (pakendiinfo), mõisted: parim enne, kõlblik kuni 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.